

ПСИХОЛОГІЯ

УДК 159.9:34.01

Ю. В. АЛЕКСАНДРОВ,

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри загальної і практичної психології
навчально-наукового інституту права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ СПІВРОБІТНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Розглянуто питання поняття професіоналізації, в тому числі співробітників органів внутрішніх справ. Також розглянуто питання впливу професійної діяльності співробітника органів внутрішніх справ на розвиток процесів професійної деформації та виявлено негативні явища, які пов'язані з цими процесами. Надано пропозиції та практичні рекомендації щодо усунення або мінімізації негативного впливу професійної діяльності на співробітників органів внутрішніх справ та деякі шляхи психологічної профілактики і корекції професійної деформації.

Професіоналізація – це цілісний неперервний процес становлення особистості спеціаліста, який починається з моменту вибору професії та завершується, коли людина закінчує активну трудову діяльність. Це процес становлення професіонала. У цілому професіоналізація – це один з аспектів соціалізації, подібно до того, як становлення професіонала – один з аспектів розвитку особистості.

Наразі в країні відбуваються значні зміни, які приводять до глобального руйнування стереотипів та різних змін в ціннісних орієнтаціях і цілях людей. Повсякденна тривога щодо засобів до існування, нестабільність у суспільстві призводять до вразливості психіки людини, до її нестабільного стану, психічних розладів. Кожна людина, залежно від рис характеру, особистості, складу психіки та інших відмінностей, по-різному реагує на такі зміни відповідно до умов, особливостей та суттєвих змін.

Невід'ємною складовою життя людини є її трудова діяльність. Трудова діяльність залежно від її змісту поряд із визначальним позитивним ефектом може стати причиною різних побічних наслідків для людини. Один із таких негативних наслідків – це професійна деформація [1, с. 203].

Проблема впливу професії на особистість, взаємозв'язку діяльності та особистості – одна з найбільш актуальних проблем у психології. На початку ХХ ст. відомий соціолог П. Сорокін для позначення особового соціально-психологічного феномена ввів у науковий обіг поняття «професійна деформація».

Професійна роль співробітника органів внутрішніх справ (далі – ОВС) багатосторонньо

впливає на особистість, висуває до людини певні вимоги, перетворюючи його зовнішній та внутрішній образ.

Специфіка самої правоохоронної діяльності, складність умов її здійснення, психоемоційні і фізичні перевантаження сприяють порівняно швидкому розвитку професійної деформації особи співробітника ОВС. Вона звичайно виражається в байдужості, владолубстві, підозрливості, скептицизмі, правовому нігілізмі, «неширій» корпоративності (захист честі мундира), схематизмі мислення, кар'єризмі, індивідуалізації тощо.

Професійна деформація належить до тих проблем, які тривалий час замовчувалися і лише недавно отримали офіційне визнання у вітчизняній психології. Абсолютна більшість спеціальних публікацій з'явилася за останнє десятиріччя (В. С. Медведєв (1997); М. А. Андрєєв (1998); С. А. Дружилов (2004); А. Ф. Караваєв (2005); Є. О. Гіда (2011) тощо). Вони присвячені з'ясуванню окремих аспектів проблеми, окресленню можливих контурів її теоретичного осмислення, висвітленню результатів локальних емпіричних досліджень [1, с. 203].

Вивчення професійної деформації співробітників міліції – безумовно актуальне завдання. Сьогодні не можна, очевидно, посилатися на той аргумент, що всі працівники міліції – чесні та принципові люди, які професійно виконують свої службові і професійні обов'язки. Таким чином, постановка проблеми професійної деформації аж ніяк не данина моді чи ж відповідь на «кон'юнктуру часу». Дана проблема існувала з часу виникнення міліції й існує і зараз.

Це, безумовно, негативна риса, яка існує в самому механізмі діяльності співробітника міліції, а професійна діяльність співробітників ОВС сповнена конфліктними ситуаціями. Природно, що виникають запитання: якою мірою розроблена в Україні проблема професійної деформації співробітників різних служб ОВС, яким чином необхідно усувати або мінімізувати її негативний вплив на співробітника? За незаконними, неправомірними діями одного співробітника громадяни негативно оцінюють діяльність всієї системи МВС у цілому і дуже непросто переконати їх у зворотньому.

Професійна деформація є найбільш актуальним та поширеним типом деформації. Вона виникає на трудовій стадії соціалізації. У психології професійна деформація в широкому значенні трактується як зміни особистісних якостей особистості під впливом трудової діяльності [2, с. 177]. Найбільш серйозні зміни такі: гіпертрофія та подальша трансформація професійно важливих якостей у свою протилежність; актуалізація і розвиток негативних рис; пригнічення, подальша атрофія окремих рис, що суб'єктивно починають оцінюватися як другорядні, а то й зайві; дисгармонійне, а надалі спотворене співвідношення окремих рис особистості та їх груп тощо [3, с. 170].

Деякі дослідники вважають, що професійна деформація є результатом невідповідності людини суспільній професійній нормі, появою жорстких професійних стереотипів, перенесення професійної ролі до сфери позаслужбових стосунків або впливу специфіки службової діяльності [4, с. 135].

Найбільша ймовірність зазнати професійної деформації існує у виконавців професій «людина – людина», серед яких виділяють і працівників ОВС. У працівників міліції даний феномен необхідно вивчати з врахуванням конкретних умов служби і специфіки професійної діяльності.

Професійна діяльність працівників ОВС має екстремальний характер, високий рівень психічного напруження, що впливає на їх психіку та дії. Характеризуючи правоохоронну діяльність, яка є головним видом діяльності співробітників ОВС, фахівці зазначають, що вона є комунікативною за змістом та гуманістичною за своєю сутністю. Службова діяльність правоохоронців неможлива без комунікативних зв'язків [5, с. 206].

Одним із найважливіших кроків на шляху становлення професіонала-правоохоронця є формування цінності своєї професії. Ціннісні орієнтації – важливий структурний компонент особистості, що відіграє в її життєдіяльності

організаційну, спрямовуючу та регулювальну роль. Вони вказують на спрямованість устремлень, потягів, дій особистості [6, с. 222].

Проблема мотивації та можливостей професійного саморозвитку особистості є актуальною і має безліч аспектів розгляду як у теоретичному, так і в практичному планах. Суспільство зацікавлене в особистісному зростанні своїх громадян, і ОВС прагнуть до підвищення професійного рівня своїх працівників. Отже, проблема створення ефективних методів управління професійним особистісним ростом спеціалістів та профілактики деформації особистості залишається актуальною [7, с. 212].

Прояви професійної деформації у правоохоронній системі дуже небезпечні як для суспільства, так і для самої системи. Особливо небезпечною є та обставина, що наслідком розвитку цього феномена можуть бути такі прояви поведінки працівників ОВС, які не тільки не збігаються із професійною етикою, не лише мають глибоке неприйняття в суспільстві, але й призводять до прямого порушення закону і навіть до злочинності [4, с. 136].

Говорячи про існування взаємозв'язку між особистісними якостями, життєвим досвідом, ціннісними орієнтаціями та формуванням мотиву діяльності, розглядають його вплив у майбутньому на утворення поведінкових настанов у професійній сфері діяльності.

Якщо професія, місце роботи й конкретно виконуване завдання узгоджуються з ціннісними орієнтаціями працівника ОВС, змістом життя, природними можливостями, здібностями, рівнем підготовки, то можна спостерігати адекватне професійне зростання [7, с. 212].

Таким чином, для нас окреслюється певна актуальна проблема, яка має декілька граней: професійна деформація в цілому й працівників ОВС безпосередньо є досить маловивченим питанням, яке, проте, має досить значні наслідки свого існування. Професійну деформацію працівників ОВС неможливо розглядати без огляду на особливості й умови професійної діяльності та розвитку особистості правоохоронця-професіонала. Необхідно також указати й особистісні характеристики працівників, а також етапи професійного становлення співробітника, які теж мають певні особливості та певним чином можуть впливати на особистість працівника і безпосередньо на формування професійної деформації.

У поняття «криза професійного становлення» вчені вкладають перебудову значеннєвих структур професійної свідомості, виникнення нових цілей, перегляд соціальних позицій і

взаємин з оточуючими, зміну способів виконання діяльності, а іноді – зміну професії.

Будь-яка криза становлення може мати нормативну і ненормативну форми прояву. Нормативні кризи, як указує Е. Ф. Зеєр [8], пов'язані з логікою входження особистості в професійну діяльність. Тут виділяють стадії оптації, професійної освіти і підготовки, професійної адаптації, первинної і вторинної професіоналізації і майстерності. Перехід від однієї стадії до іншої супроводжується нормативними кризами, результатами їх конструктивного вирішення можуть бути підвищення кваліфікації й удосконалення способів виконання діяльності.

В ОВС вищеописані перетворення особистості відбуваються в умовах вимогливих авторитарно-статусних службових відносин, твердої нормативно-правової регламентації діяльності й агресивності середовища професійного спілкування.

До нормативних криз, що характерні для працівників правоохоронних органів у період після закінчення навчання у ВНЗ і до виходу на пенсію, належать кризи професійних експектацій, професійного зростання, професійної кар'єри, втрати професійного статусу [9]. Варто відзначити, що при деструктивному варіанті вирішення кризи у всіх видах нормативних криз становлення наслідком є, зокрема, професійна деформація працівника та різноманітні її прояви.

Проведений аналіз існуючої літератури показує, що дослідження проблеми професійної деформації працівників міліції проводилися в різних аспектах (Н. Л. Гранат (1993), В. С. Медведєв (1996, 1999), Е. В. Кін (1999), О. А. Мартиненко (1999), Ю. В. Александров (2004)). Проте єдиної думки щодо природи аналізованого явища ще не вироблено. На нашу думку, достатньої уваги даному питанню в органах МВС не приділено і з наукової точки зору розкрито недостатньо.

Відкритими залишаються питання, які пов'язані з проблемою об'єктивної й якісної діагностики даного феномена, а також профілактичних заходів з метою запобігання проявам професійної деформації.

Проведені дослідження свідчать, що під час професіоналізації в особистості співробітників ОВС виникають різнорівневі профдеформаційні явища, які впливають на зміни у ціннісній, мотиваційній сферах та комунікативних установках. В основу досліджень були покладені висловлювання відомого науковця системи МВС В. С. Медведєва про те, що в перші п'ять років служби виникнення та яскраві про-

яви професійної деформації у співробітників органів внутрішніх справ мало ймовірні [10]. Вони починають виявлятися після п'яти років служби та набувають максимального рівня після 15-ти років. В. С. Медведєв також указує, що визначальну роль у формуванні професійної деформації відіграють діяльнісні детермінанти, проте високий ступінь впливу мають й особистісні детермінанти.

Так, дослідження особливостей професійної деформації особистості співробітників ОВС та курсантів свідчить, що і співробітники ОВС, які працюють в ОВС більше 5-ти років, і курсанти ХНУВС, які ще не мають досвіду практичної роботи, були досить щирими, але серед працівників ОВС щирість виявляється частіше порівняно з курсантами.

У ході дослідження було з'ясовано, що у всіх співробітників і курсантів наявна професійна деформація на різних стадіях формування. У цілому для співробітників характерний початковий рівень деформації, а для курсантів більшою мірою характерний середній рівень деформації, який наближається до стадії формування глибинного рівня.

Дослідження частоти зустрічальності груп цінностей особистості на рівні нормативних ідеалів у співробітників ОВС та курсантів на різних етапах професіоналізації свідчить, що у групі співробітників ОВС показники дещо вищі, а високий ступінь вираженості зустрічається частіше.

У співробітників ОВС досить велике значення мають цінності групи «безпека», достатньо виражена значущість (проте не на дуже високому рівні) групи цінностей «гедонізм» та «досягнення» і відзначається тенденція до високої важливості цінностей групи «самостійність». У курсантів виявлено досить слабку значущість груп цінностей «доброта», «безпека» та «гедонізм», проте остання група для частини опитаних також має досить велике значення.

Вивчення особливостей комплексу мотиваційної структури особистості працівників органів внутрішніх справ указує на те, що в цілому обидві досліджувані групи виявляють переважно загальножиттєву спрямованість. У групі співробітників слабо виражені особистісні тенденції до комфорту та творчої активності, а також наявна тенденція до зниження вираженості особистісної тенденції соціального статусу та загальної активності. Серед курсантів виявлено значну вираженість особистісної тенденції до комфорту та творчої активності. Також спостерігається тенденція до посилення спрямованості на спілкування та загальну активність.

Дослідження особливостей комунікативної установки у групах дозволило визначити, що всі показники досліджуваної негативної комунікативної установки та загальної комунікативної толерантності в обох групах досліджуваних переважно виражені на середньому рівні. Слід, проте, зазначити, що співробітники ОВС у рамках негативної комунікативної установки рідко вдаються до такої поведінки, як буркотіння, у них слабо виражений негативний особистий досвід, для них властиві тенденції до зниження відкритої жорстокості та посилення завуальованої. У співробітників відмічається високий рівень загальної комунікативної толерантності, зокрема вони краще сприймають індивідуальність людини; рідше схильні використовувати себе як еталон при оцінці інших; більш уміло можуть приховувати або згладжувати неприємні почуття при зіткненні з деякими якостями партнера; рідко проявляють прагнення переробити, перевиховати партнера; зрідка прагнуть підігнати партнера під себе, зробити зручним; досить добре та легко можуть та вміють пробачати іншим помилки; достатньо терпимо ставляться до фізичного чи психологічного дискомфорту партнера та достатньо добре вміють пристосовуватись до партнера.

У той самий час у курсантів спостерігається низький рівень завуальованої жорстокості та тенденція до зростання проявів відкритої жорстокості. Також курсанти часто вдаються до буркотіння, у них достатньо виражений негативний особистий досвід. Серед курсантів відмічено досить низький рівень комунікативної толерантності, що виявляється шляхом неприйняття та нерозуміння індивідуальності людини; частого й досить вираженого використання себе як еталона при оцінці інших; виявлення досить високої категоричності та консерватизму при оцінюванні людей; слабе вміння приховувати або згладжувати неприємні почуття при зіткненні з деякими якостями партнера; сильне прагнення переробити, перевиховати партнера, а також підігнати його під себе; невміння пробачати іншим їх помилки; нетерпимість до фізичного та психологічного дискомфорту партнера, а також невміння пристосовуватись до партнера.

Отже, проаналізувавши отримані нами результати, ми можемо дати наступну характеристику досліджуваних нами груп співробітників ОВС на різних етапах професіоналізації.

Співробітники ОВС зі стажем роботи п'ять та більше років характеризуються наступними індивідуально-психологічними особливостями: вони досить ширі при проведенні досліджень,

що може свідчити про зацікавленість своїм психологічним станом; для них характерний початковий рівень професійної деформації та взагалі відсутній глибинний рівень, проте також нема жодного, у кого б не було професійної деформації взагалі. У співробітників виявляється вираженість цінностей на рівні нормативних ідеалів вище середнього ступеня, велике значення мають цінності групи «безпека», що безпосередньо може бути пов'язане з особливостями та небезпеками професійної діяльності; достатньо виражена значущість (проте не на дуже високому рівні) групи цінностей «гедонізм» та «досягнення» і відзначається тенденція до значної важливості цінностей групи «самостійність», що може бути пов'язане з певними досягненнями у професії та наявністю підлеглих. Для них характерна загальножиттєва спрямованість, при цьому слабо виражені особистісні тенденції до комфорту та творчої активності, а також відмічено тенденцію до зниження вираженості особистісної тенденції соціального статусу та загальної активності. Співробітники ОВС у рамках негативної комунікативної установки рідко вдаються до буркотіння, у них слабо виражений негативний особистий досвід, а також відзначаються зниження відкритої жорстокості та посилення завуальованої, що можна пояснити також особливостями професійної діяльності та уявленнями про неї. Щодо них відмічено високий рівень загальної комунікативної толерантності, зокрема вони краще приймають індивідуальність людини; рідше схильні використовувати себе як еталон при оцінюванні інших; більш уміло можуть приховувати або згладжувати неприємні почуття при зіткненні з деякими якостями партнера; рідко проявляють прагнення переробити, перевиховати партнера; зрідка прагнуть підігнати партнера під себе, зробити зручним; досить добре та легко можуть та вміють пробачати іншим помилки; достатньо терпимо ставляться до фізичного чи психологічного дискомфорту партнера та достатньо добре вміють пристосовуватись до партнера. Усе це загалом може бути досягненням безпосереднього життєвого та професійного досвіду.

У курсантів випускного курсу були відзначені наступні особливості: більшість виявила щирість при опитуванні, проте меншою мірою, ніж співробітники ОВС, що може свідчити про прагнення надати відповіді на соціальне схвалення; у всіх відзначається наявність професійної деформації, переважно їм притаманний середній рівень професійної деформації та відзначається її поглиблення до глибинного рівня, що може свідчити про меншу психологічну

захищеність від впливу стресових факторів. Серед цінностей на рівні нормативних ідеалів у курсантів відзначається досить слабка значущість груп цінностей «доброта», «безпека» та «гедонізм», проте остання група для частини опитаних також має досить велике значення. Характерною для даної групи досліджуваних є загальножиттєва спрямованість. Відмічено також значну вираженість особистісної тенденції до комфорту і творчої активності, де останнє може бути пов'язане з хибним уявленням про особливості професійної діяльності та сильним прагненням до самостійної діяльності з використанням отриманих знань. Виявлено посилення спрямованості на спілкування та загальну активність. Курсантам властивий низький рівень завуальованої жорстокості та зростання проявів відкритої жорстокості, що може бути пов'язане як з особливостями міжособистісних стосунків у навчальних групах, так і відчуттям переваги над іншими в контексті професії. Також курсанти часто вдаються до буркотіння і для них характерний достатньо високий негативного особистого досвіду. Представники даної групи мають досить низький рівень комунікативної толерантності, що виявляється шляхом неприйняття та нерозуміння індивідуальності людини; частого й досить вираженого використання себе як еталона при оцінюванні інших; досить високої категоричності та консерватизму при оцінюванні людей; виявлення слабкого вміння приховувати або згладжувати неприємні почуття при зіткненні з деякими якостями партнера; сильне прагнення переробити, перевиховати партнера, а також підігнати його під себе; невміння пробачати іншим їх помилки; нетерпимість до фізичного та психологічного дискомфорту партнера, а також невміння пристосовуватись до партнера.

Отримані нами дані дозволяють більш обґрунтовано підійти до посилення психологічного супроводу та просвітницької діяльності в період підготовки молодих фахівців для органів внутрішніх справ. Також можна виділити певні галузі, на які слід звернути більше уваги з огляду на найбільш яскраві прояви професійної деформації в межах мотиваційної, ціннісної сфер та в рамках комунікативних установок, які деструктивно впливають на особистість молодого спеціаліста.

Ми можемо також стверджувати, що особливості професійної деформації дуже тісно пов'язані та залежать від особливостей та умов професійної діяльності (навчання).

Проведені дослідження підтверджують висновки вчених, що професійна деформація ви-

никає, як правило, у співробітників ОВС, які вже мають досвід роботи, мають підлеглих, якими необхідно керувати та діяльність яких треба спрямовувати. Зчатки ж, перші, майже непомітні її прояви можуть виникати і значно раніше, ще в процесі навчання. Тому в майбутньому необхідно дослідити, які прояви професійної деформації можуть виникати в курсантів відомчих вищих навчальних закладів у процесі навчання починаючи з другого курсу і як вони залежать від обраної професії.

Окремим аспектом у системі профілактики професійної деформації співробітників є проведення професійного психологічного відбору під час прийому осіб на службу. Заходи щодо психологічного вивчення особи майбутніх співробітників, а також осіб під час переміщення на різні посади, що якісно проводяться, дозволяють прогнозувати вірогідність виникнення професійної деформації у співробітників у конкретних умовах службової діяльності і можуть бути використані під час ухвалення кадрових рішень. У зв'язку з цим психологам ОВС необхідно звертати увагу на наявність у співробітника професійно важливих якостей особи, які б обумовлювали успішність його службової діяльності і чинили запобіжний вплив на виникнення професійної деформації.

Таким чином, вважаємо за доцільне ще раз звернутися до питання відбору кандидатів на службу в органи внутрішніх справ та до тих можливостей діагностики, що використовуються в центрах психологічного відбору під час лікарсько-консультаційної комісії, оскільки методи, які використовуються сьогодні, не дають можливості повною мірою визначити психологічні якості людини, що становить предмет подальших досліджень. Методики, що існують сьогодні, не враховують низки важливих факторів особистості.

В ОВС необхідно приділяти належну увагу проблемам запобігання професійній деформації співробітників, передусім тих співробітників, які частіше за інших постають перед екстремальними ситуаціями в процесі виконання службових обов'язків. Для цього потрібно підвищувати значення та вплив психологічної служби.

Важливим для профілактики професійної деформації особи є проведення психологічних тренінгів, на яких співробітники ОВС освоюють вправи аутотренінгу – основного методу психічної саморегуляції. Такі вправи допомагають співробітникам здійснювати регуляцію свого стану, що має особливе значення під час виконання службових обов'язків у складних ситуаціях.

Серед заходів, спрямованих на психологічну профілактику професійної деформації співробітників ОВС, одним із найбільш оптимальних є соціально-психологічний тренінг методом ділової гри. Його особливістю є відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності. Таке відтворення досягається завдяки ігровому імітаційному моделюванню і вирішенню професійно-орієнтованих ситуацій при доцільному поєднанні індивідуальної і групової ігрової діяльності учасників тренінгу.

Ігрова форма і наявність проблемних ситуацій викликають підвищену зацікавленість і мотивацію у працівників міліції, що сприяє не тільки формуванню в них необхідних професійних навиків та вмінь, але й виникненню прагнення до самоаналізу, саморозвитку, самоконтролю і корегування своїх особистих якостей. Саме це сприяє розвитку таких особистісних якостей, які забезпечать працівникам міліції високу службову адаптивність і будуть перешкоджати виникненню ознак професійної деформації.

Список використаної літератури

1. Беляева О. М. Феномен професійної деформації людини / О. М. Беляева // Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності : матеріали XIV наук.-практ. конф. курсантів та слухачів (м. Харків, 19 трав. 2007 р.). – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2007. – С. 203–204.
2. Попова Г. В. Особливості кар'єрних орієнтацій слідчих ОВС на ранніх стадіях професіоналізації / Г. В. Попова, Н. І. Ковальчишина // Право і безпека. – 2007. – Т. 6. – № 1. – С. 66–68.
3. Медведєв В. С. Професійна деформація працівників органів внутрішніх справ очима психолога / В. С. Медведєв // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – 1997. – № 1. – С. 170–173.
4. Психологический словарь / [под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского]. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Политиздат, 1990. – 494 с.
5. Верещака Н. А. Роль спілкування у професійній діяльності правоохоронців / Н. А. Верещака // Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності : матеріали XIV наук.-практ. конф. курсантів та слухачів (м. Харків, 19 трав. 2007 р.). – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2007. – С. 205–207.
6. Кузьо Г. Г. Місце професії в системі ціннісних орієнтацій працівників ОВС / Г. Г. Кузьо // Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності : матеріали XIV наук.-практ. конф. курсантів та слухачів (м. Харків, 19 трав. 2007 р.). – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2007. – С. 221–222.
7. Савчин М. В. Професійна особистісна деформація працівників органів внутрішніх справ та деякі шляхи її профілактики / М. В. Савчин // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – 2007. – № 1. – С. 134–142.
8. Зеер Э. Ф. Психология профессий : учеб. пособие / Э. Ф. Зеер. – М. ; Екатеринбург : Акад. проект ; Деловая книга, 2003. – 331 с.
9. Шаймарданова К. Професійні якості співробітників органів внутрішніх справ з точки зору психолога / К. Шаймарданова // Соціальна психологія. – 2006. – № 2. – С. 161–165.
10. Медведєв В. С. Деякі концептуальні основи програми профілактики професійної деформації працівників органів внутрішніх справ / В. С. Медведєв // Вісник Університету внутрішніх справ. – 1999. – № 8. – С. 26–28.

Надійшла до редколегії 18.09.2012

АЛЕКСАНДРОВ Ю. В. ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛИЗАЦИИ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕФОРМАЦИИ СОТРУДНИКОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Рассмотрены вопросы понятия профессионализации, в том числе сотрудников органов внутренних дел. Также рассмотрен вопрос влияния профессиональной деятельности сотрудника органов внутренних дел на развитие процессов профессиональной деформации и показаны негативные явления, связанные с этими процессами. Даны предложения и практические рекомендации по устранению или минимизации негативного влияния профессиональной деятельности на сотрудника органов внутренних дел и некоторые пути психологической профилактики и коррекции профессиональной деформации.

ALEKSANDROV Y. PROBLEMS OF PROFESSIONALIZATION AND PROFESSIONAL DEFORMATION OF EMPLOYEES OF INTERNAL AFFAIRS BODIES

The issues of the concept of professionalization including employees of internal affairs bodies are reviewed. The influence of professional activity of an employee of internal affairs bodies on the formation of professional deformation is considered. The propositions and practical recommendations for the elimination or minimization of negative influence of professional activity on an employee of internal affairs bodies and some ways of psychological prevention and correction of professional deformation are given.